

Akademide Akran Desteğinin Rolü¹

DOI: 10.26466/opus.911237

*

Necla Yılmaz* - Fatma Ateş** - Ebru Yıldız***

* Dr. Öğr. Üyesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF, Isparta/Türkiye

E-Posta: neclabardak@sdu.edu.tr

ORCID: [0000-0002-9847-6888](https://orcid.org/0000-0002-9847-6888)

** Öğr. Gör. Dr., Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Gölhisar Sağlık Hizmetleri MYO Burdur/Türkiye

E-Posta: fatmatas27@gmail.com

ORCID: [0000-0003-1970-6161](https://orcid.org/0000-0003-1970-6161)

*** Öğr. Gör., Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak/Türkiye

E-Posta: ebru.yildiz@beun.edu.tr

ORCID: [0000-0001-5539-8931](https://orcid.org/0000-0001-5539-8931)

Öz

Akademi çalışanları yaşamın yalnızca bir dönemini öğrenme üzerine geçiren bir grup olmaktan ziyade, yaşam boyu öğrenme güdüsüyle meşgul olmaktadır. Bu çalışmanın amacı lisansüstü eğitim düzeyinde akran desteğinin rolünün değerlendirilmesidir. Çalışma nitel araştırma yöntemi ve fenomenoloji deseni ile tasarlanmıştır. Katılımcıların belirlenmesi için amaçlı örnekleme yöntemlerinden homojen örnekleme türü kullanılmıştır. Bir kamu üniversitesinde lisansüstü eğitimine devam eden 10 araştırma görevlisi ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Veriler tematik analiz yaklaşımı kapsamında kodlama yapılarak çözümlenmiştir. Çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Etik Kurulu (87432956/050.99/65902) tarafından onaylanmıştır. Verilerin analizi sonucunda; lisansüstü eğitimde akran desteğine ihtiyaç duyulma nedenleri teması altında kişisel, iletişime dayalı, sistemsel ve mesleki nedenler olmak üzere dört alt tema; akran desteğinin süreci teması altında; informal ilişkiler, formal ilişkiler ve akademik teşvik açısından üç alt tema; akran desteğinin akranlar açısından sonuçları teması altında ise; olumlu ve olumsuz alt temaları belirlenmiştir. Sonuç olarak, akademide özellikle lisansüstü eğitim sürecinde araştırma görevlilerinin akran desteğine ihtiyaç duydukları, akran desteğinin akademik gelişim, motivasyon sağlama, iş yükünü azaltma gibi nedenlerle akran desteğini olumlu yönde yorumladıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: akran desteği, lisansüstü eğitim, akademi.

¹ Bu çalışma "6th AGP International Humanities and Social Sciences Conference" kapsamında sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

The Role of Peer Support in Academy

*

Abstract

Academic staff are not a group of people that spends only a certain period of life on learning, on the contrary, they engage in life long learning motivation. The aim of this study is to investigate the role of peer support at postgraduate level. The study was examined with qualitative research method and phenomenology design. In order to determine the participants of this research, homogenous sampling type, which is one of the purposive sampling methods, was utilized. In-depth interviews were conducted with 10 research assistants who continue with their postgraduate education at a public university using a semi-structured interview form. The data were analyzed by coding within the scope of thematic analysis approach. The study was approved by Süleymyan Demirel University EtiK committee (87432956 / 050.99 / 65902). As a result of the analysis of the data; four sub-themes under the theme of reasons for needing peer support in postgraduate education: personal, communicative, systemic and professional reasons; under the theme of peer support process; three sub-themes in terms of informal relations, formal relations and academic incentives; under the theme of the consequences of peer support for peers; positive and negative sub-themes were determined. As a result, it was observed that research assistants in the academy needed peer support, especially in the process of postgraduate education, and that peer support interpreted peer support positively for reasons such as academic development, motivation, and decreasing workload. As a result, it was observed that research assistants in the academy needed peer support, particularly in the process of postgraduate education, and that peer support interpreted positively for reasons such as academic development, motivation, and decreasing workload.

Keywords: graduate education, academy, research assistant.

Giriş

İnsanlar konuşarak ve paylaşımında bulunarak sorunlarına çözüm arama girişiminde bulunan varlıklardır. Paylaşımın boyutu ise içinde yaşanan toplumun kültürel ve sosyal özelliklerinden oldukça etkilenmektedir. Genel olarak bireyler arası paylaşım, benzer sorunları yaşayan ya da benzer düşüncelere sahip akranlar ile informal bir şekilde yapılmaktadır. Akran ile yapılan karşılıklı paylaşım, sorunların çözümü noktasında bilinçlenmeye katkı sağlarken, bir profesyonele ya da yetişkine duyulan ihtiyacı da sorgulamaktadır. Özellikle çocuk yaşlarda bir yetişkine, profesyonele ya da yaşça büyük birine açılmak akrana açılmaktan daha zor gelebilmektedir. Fakat akran olmak ya da destek istemek sadece çocukluk çağına özgü değildir. Yalnız çocuk yaşlarda akranları ile iletişim kurmakta zorlanmayan çocuklar, sosyal bakımdan daha doygun, özgeci, sosyal hareket bilincine sahip ve grup ruhu duygularına hâkim olarak gelişimlerini sürdürmektedir (Erten 2012, s.25; Hartup, 2000, s.1). Çocuklukta kazanılan akran ile iletişim, bireyin eğitim sürecinde, iş yaşamında ve sosyal yaşantısında varlığını sürdürmektedir. Kısaca akran olmak; bir kişinin meslek, yaş, eğitim ve toplumsal açıdan bir diğerine eş yahut yakın düzeyde olmasını ifade etmektedir. Eğitim açısından akran olmak ise eğitim zincirinin ilk basamağı olan okul öncesi dönemden eğitim zincirinin son halkası olan lisansüstü eğitim sürecine değin sürmektedir. Lisansüstü eğitimde; yaş, cinsiyet, mezun olunan bölüm, fakülte, mezuniyet derecesi, mezuniyet yılı, lisansüstü eğitime başlangıç yılı gibi değişkenlere bakılmaksızın aynı eğitimi paylaşan birçok birey eğitim süresi boyunca birbirine akranlık etmiş olmaktadır. Lisansüstü eğitim sürecinde öğrenciler sosyal ve eğitim öğretim açısından birçok ortak noktada buluşarak paylaşımlarını artırmaktadır. Benzer süreçleri yaşayan öğrencilerin manevi ve maddi desteğe ihtiyaç duyması akran desteğinin önemini ve gerekliliğini ortaya koymaktadır. Söz konusu yakınlık akademik açıdan düşünüldüğünde; daha çok aynı dönemde tez yazan, birlikte ders dönemini geçiren ve yine birlikte akademik çalışmalar yürüten kişiler arasında görülmektedir. Sürekli etkileşim halinde olan bu kişiler, birbirlerinden akademik ve sosyal anlamda etkilenmekte ve akran desteğinin ön planda olduğu işbirlikçi öğrenme süreçlerinde yer almaktadır.

1960'lı yıllarda ortaya çıkan akran danışmanlığı, 21. yüzyılın başlarında birçok ülkede yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır (Aladağ ve Tezer,

2007, s.140). Lisans ve lisansüstü eğitim süreci gibi yaşamın yoğun emek istenen dönemlerinde de bireyler başarıya ulaşmak için kendileri ile aynı süreci yaşayan ya da yaşamış olan kişilerden başarılı olanlarını seçip süreç hakkında onlardan faydalanmak istemektedir. Ayrıca yetişkinlik dönemlerinde akran seçimleri, desteğin yoğun şekilde hissedilebileceği kişilere doğru evirilmektedir. Bu dönemde akran desteği; desteği sunan ve alan açısından temel ilkeleri olan, sorumluluğu paylaşılan karşılıklı anlaşma olarak görülmektedir (Mead, Hilton, ve Curtis 2001, s.135). Bu anlaşma sürecinde taraflardan birisi bilgi tecrübe bakımından diğerine göre daha üstün özelliklere sahip olduğundan danışman görevini üstlenmektedir. “Akran danışmanı” olarak adlandırılan bu bireyler “akran koçu” olarak da isimlendirilebilir. Akranların yardımlaşmasını amaçlayan bu girişimler, gençlerin gelişimlerini destekleyici konuları barındırmaktadır (Aladağ ve Tezer, 2007). Akran danışmanının temel görevi ise, bilgisine ihtiyaç duyan akranı ile iletişim kurarak kendisine danışılan konu hakkında akranını bilgilendirmektir.

Son yıllarda eğitim kurumları içerisinde üniversiteler, akran desteği önemini kavramış ve bu doğrultuda öğrencileri için birtakım girişimlere yönelmişlerdir. Ailesinden ilk defa ayrılan öğrencilerin yeni ortamlara adapte olmaya çalışması ve yeni arkadaşlara alışma süreci, desteğe duyulan ihtiyacı da beraberinde getirmiştir. Üniversite döneminde destek ihtiyacının büyük oranının akranlardan sağlanması akran desteğinin önemini ortaya koymaktadır. Bu dönemdeki fiziksel ve duygusal destek algısının karşılanması öğrencinin motivasyonunu artırıcı bir unsur olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla motivasyonu artan öğrenci destek arayışından kaçınmayarak başarısız olduğu durumlar ve sosyal ihtiyaçları için akran desteğine başvuracaktır. Akran desteğinin sağlanması bireyin sosyal ve akademik gelişimine olumlu katkılar sunacaktır (Yelten, Tanrıverdi, Gider, ve Yılmaz, 2018). Bu durumda birey eğitimin tek bir öğrenme merkezi olmadığını çoğulcu bir öğrenme merkezine sahip olduğunu kavramaktadır. Böylece öğrenmenin tek bir kişiye bağlı olmaması öğrenmeyi daha aktif kılmaktadır. Ayrıca eğitim hayatıyla çevresi genişlemeye başlayan bireyin akran desteği alması eğitim sürecine olumlu katkı sunmaktadır. Çünkü akran desteği bireye sahip olduğu problem çözümünü direkt öğretmek yerine, problemi nasıl çözebileceğinin yollarını da öğretmektedir (Kaya, 2013). Dolayısıyla akran desteği kişide hem olumlu psikoloji oluşturmakta

hem de akademik hayatın olumlu yönde ilerlemesine sebep olmaktadır (Uysal ve Nazlı, 2010; Yıldız, 2017).

Üniversitelerdeki akran desteğinde alıcı ve verici roller öğrenciler tarafından üstlenilmektedir. Bu nedenle hem danışan hem de danışmanın süreç içerisinde karşılaşacağı olumlu ve olumsuz durumlar söz konusu olabilmektedir. Akran danışmanlığı süreci öncelikle danışan ve danışman arasındaki iletişimi kuvvetlendirmekte, işbirlikçi hareketleri artırabilmekte, daha zengin ve kapsamlı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Danışan ve danışman arasındaki birebir ilişki düzeyi, danışanın değer gördüğü hissiyatı ile bütünleşmekte ve stres seviyesini azaltabilmektedir. Aynı zamanda danışmanın çıkarsız bir şekilde danışana yardımcı olması, tavsiyelerde bulunması ona vakit ve zaman ayırması danışanın motivasyonunu da artırabilmektedir. Kısaca akran desteği bireye başarı, motivasyon ve özgüven gibi olumlu duyguları aşılmasının yanı sıra sorunların çözümlenmesine sunduğu katkı nedeniyle eğitimde şiddet olaylarının engellenmesinde de önemli bir rol oynamaktadır (Arslan, 2014). Fakat öğrencilerin her ihtiyacında akran desteği alması bazı öğrencileri bu desteğe bağımlı hale getirmektedir. Birçok yararı olan akran desteğinin sık kullanımı, bu durumu bebek bakıcılığına dönüştürmektedir (Colvin ve Ashman, 2010). Bu sebeple akran desteği uygulamasında dikkatli olmak gerekmektedir. Akran danışmanlığı yapacak kişi belli bir eğitime tabi tutularak, danışanın problemlerini direkt çözmek yerine yol gösterici rolünü üstlenmelidir.

Çekingen tutum içerisinde olan öğrenciler ise akran desteğini sosyal platformlardan sağlama girişiminde bulunmaktadır. Sosyal platformlarda destek arayışında bulunan öğrencilerin bir kısmı benliklerini korumak adına anonim davranışlar sergileyerek kendileri ile benzer problemleri ve yakınmaları olan kişilerin deneyimlerinden faydalanmaktadır. Kimlik bilgilerinin gizliliği, akranlar arasında tavsiye almanın doğasında var olan riskleri de ortaya çıkarmaktadır. Çevrimiçi bir ağda akranların birbiri ile paylaşımlarının güvenilirliğini sağlamak her daim mümkün olmamaktadır (Entwistle vd., 2011). Sosyal medyanın ön görülemeyen riskleri, yanıltıcı bilgiye maruz kalma, başkalarının düşmanca ve aşağılayıcı yorumlarıyla karşılaşma kişinin hem psikolojik hem de fiziksel sağlık durumunu olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Sosyal medyanın olumsuz yönlerine rağmen akran desteğinin sosyal medyada sağlanmasının bazı olumlu yönleri de olabilmektedir. Akranları ile sosyal ağlarda buluşan bireyler,

kendisi ile benzer duyguları yaşayan daha geniş kitlelere kolayca ulaşabilmekte ve birçok danışmandan eş zamanlı fayda sağlayabilmektedir. Sosyal platformlardan elde edilen akran desteği de yüz yüze gerçekleşen akran desteği gibi zihinsel ve fiziksel rahatlık sunarak fayda sağlamaktadır. Yine de sosyal medyadan elde edilen akran desteğinin yararlarından daha fazla potansiyel risklerinin olduğu da unutulmamalıdır (Naslund, Aschbrenner, Marsch, ve Bartels, 2016, s.113).

Akran desteğine duyulan ihtiyaç ve destek arayışı çevremizdeki insanların tutum ve davranışlarına göre artış ya da azalış göstermektedir. Daha önce akran desteğine başvuran ve olumlu geri dönüşler alan bireylerin akran desteğine daha sık başvurması ve kendisinin de olumlu bir akran danışmanı olmasını tetiklemektedir. Eğitim hayatı düşünüldüğünde öğretmenler, öğrencilerinin tamamı ile birebir ilgilenilecek zamanı bulamamaktadır. Bu durum özellikle sınıf mevcudunun fazla olduğu durumlarda daha sık görülmektedir. Eğitimcinin her öğrenci ile birebir ilgilenemediği ve yeterli zamanı ayıramadığı durumlarda akran desteği eğitimcinin yetişemediği birebir ilgilenme metoduna bir çözüm olarak değerlendirilebilmektedir. Lisansüstü eğitim sürecinde ise öğrenciler sadece ders anlamında değil sosyal anlamda da akran desteğine ihtiyaç duymaktadır. Akran desteği arama girişimde ve akran desteğinden faydalanmada, danışan ve danışman arasındaki ilişkinin samimiyeti ve güven unsurları alınan destek üzerinde etkisini hissettirmektedir. Danışan ve danışman arasındaki ilişki kalitesi lisansüstü eğitim sürecinde bireylerin ortak çalışmalar yürütmesine ve akademik gelişime katkı sağlayarak başarı düzeyini artırmaktadır.

Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile akademi çalışanlarının lisansüstü eğitim düzeyinde akran desteği görüşlerinin değerlendirmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak araştırma görevlilerinin görüşleri doğrultusunda lisansüstü eğitim sürecinde akran desteğinin önemi ve akran desteğine ihtiyaç duyulma nedenleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın Dizaynı

Lisansüstü eğitimine devam eden akademi çalışanlarının akran desteğine ilişkin deneyimlerini ve görüşlerini değerlendirmeyi hedefleyen bu çalışma, nitel araştırma yöntemi ile tasarlanmış ve akran desteği kavramının derinlemesine araştırılmasına imkân tanıyan fenomenoloji deseninde sürdürülmüştür. Creswell (2003), fenomenoloji desenine ilişkin görüşlerini bireylerin bir olgu ya da kavrama ilişkin deneyimlerinden ortak bir anlam çıkarmayı hedefleyen çalışmalar olarak nitelendirirken, Yıldırım ve Şimşek (2018), bu deseni farkında olunan fakat hakkında derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde bilgi sahibi olunamayan olgular açısından değerlendirmiştir. Söz konusu olgular; çevremizde yaşanan olaylar, elde edilen deneyimler, bireysel algılar, çeşitli yönelimler, kavramlar ve durumlar olabilmektedir. Bu açıdan araştırmaya konu olan “akran desteği” olgusu, her ne kadar akademik ortamlarda görülüp, deneyimlense de kavramın özünün detaylı bir şekilde ele alınıp, anlaşılabilmesi adına fenomenoloji deseninun uygun olacağı düşünülmüştür.

Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın katılımcılarını, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde lisansüstü eğitime devam eden 10 araştırma görevlisi oluşturmaktadır. Katılımcılara amaçlı örnekleme (Punch, 2009) yöntemlerinden homojen örnekleme yöntemi (Patton, 2014, s.236) ile ulaşılmıştır. Homojen örnekleme yöntemi ile seçilen katılımcıların ortak noktaları; benzer bir akademik çalışma ortamında yer almaları, lisansüstü eğitime devam etmeleri ve bu süreçte akranlarından destek alarak ilerlemeleridir. Bu açıdan katılımcıların çalışmaya konu olan akran desteği kavramına farklı yönlerden bakmaları istenmiş ve katılımcılarda görülen bu çeşitlilik farklı kod ve temaların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi Etik Kurulu (87432956/050.99/65902) tarafından onaylanmıştır.

Katılımcılar bölümlerine göre Sağlık Yönetimi, İşletme, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Çalışma Ekonomisi, İktisat ve Maliye bölümlerinde lisansüstü eğitimlerine devam eden araştırma görevlilerinden oluşmaktadır. 6 farklı bölümden 10 lisansüstü eğitim öğrencisi (4’ü Kadın 6’sı Erkek 1’i

Yüksek Lisans 9'u Doktora öğrencisi) ve aynı zamanda akademik personel olan katılımcılar ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır ki Yıldırım ve Şimşek'e göre (2018) fenomenoloji deseni ile yürütülen araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama aracının görüşme olduğu belirtilmektedir. Yapılan görüşmeler en kısa 30 dakika ve en uzun 45 dakika sürmüştür.

Tablo 1. Katılımcı Bilgileri

No	Katılımcı	Bölüm	Dönem	Cinsiyet	Görev süresi
1.	K1	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Ders	K	4
2.	K2	İşletme	Tez	E	5
3.	K3	İşletme	Ders	E	3
4.	K4	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	Tez	K	5
5.	K5	Çalışma Ekonomisi	Tez	K	6
6.	K6	Sağlık Yönetimi	Tez	E	5
7.	K7	İktisat	Tez	K	6
8.	K8	Çalışma Ekonomisi	Tez	E	6
9.	K9	Sağlık Yönetimi	Ders	K	3
10.	K10	İktisat	Tez	E	5

Veri Toplama Aracı ve Veri Analizi Süreci

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Araştırma görevlilerinin lisansüstü eğitiminde akran desteği ihtiyacı, akran desteği sürecini nasıl anlamlandırdıkları ve akran desteğinin akranlar açısından sonuçlarına yönelik olmak üzere görüşme formunda yer alan temel sorular şu şekildedir:

1. Lisansüstü eğitim sürecinde akran desteğine neden ihtiyaç duyuyorsunuz?
2. Akran desteği aldığınız süreci nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Akran desteğinin akranlar açısından sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Görüşme esnasında katılımcılardan derinlemesine bilgi almak ve akran desteği sürecinin detaylarının ortaya çıkarılması amacıyla ana sorulara ek olarak sondaj sorular yöneltilmiş olup, toplamda 3 ana soru ve 5 sondaj soru ile araştırmanın verileri toplanmıştır. Görüşme formunun hazırlanmasında araştırma ekibi tarafından beyin fırtınası yöntemi ile soru havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak sorular nitel araştırma deneyimine sahip, en az doktora derecesinde ve sosyal bilimler alanında görev yapan iki akade-

misyenin görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri neticesinde sorular revize edilerek, araştırma sürecine devam edilmiştir.

Pilot çalışmada yarı yapılandırılmış olarak tasarlanan görüşme formu doktora düzeyinde iki araştırma görevlisine uygulanmıştır. Pilot uygulama sonrasında revize edilen soru formunun son hali verilerek görüşmelere başlanmıştır. Görüşmeler, katılımcıların İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde yer alan odalarında yüz yüze olarak gerçekleştirilmiştir.

Yapılacak olan görüşmeler öncesinde çalışma hakkında ve çalışmaya konu olan akran desteği hakkında bilgi verilmiş ve kişisel verilerin gizli tutulacağına yönelik detaylı bilgilendirme yapılmıştır. Katılımcılardan sözlü onayın alınmasının ardından, görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ses kayıt cihazı kullanılarak elde edilen verilerin dökümü araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Veri analizine başlamadan önce, veri setinin hazırlanması aşamasında elde edilen dökümler birkaç kez gözden geçirilmiş, eksik ve hatalı yerler düzeltilmiştir. Kontrolü tamamlanan veri setinin analize hazır olduğuna kanaat getirildikten sonra tematik analiz aşamasına geçilmiştir.

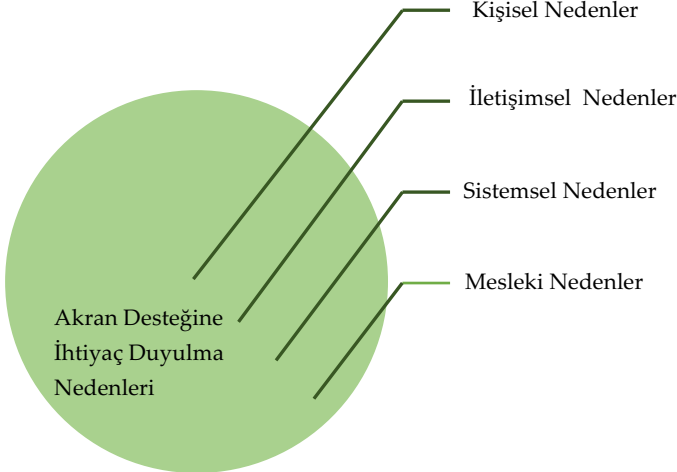
Elde edilen veriler tematik analizi tekniği ile yapılmıştır. Bu analiz türü nitel veri analizinde yaygın olarak kullanılan tekniklerden birisidir (Braun ve Clarke, 2006). Creswell (2013b, s.184-186)'e göre temalar, "ortak bir fikir oluşturmak için bir araya getirilmiş birkaç koddan oluşan geniş bilgi birikimleridir." Bu açıdan tematik analizin ilk basamağında yer alan kodlama işlemine, verilerin en küçük birimleri olan kelimeler ya da anlamlı ifadeler bütünü baz alınarak başlanmıştır. Elde edilen verilerin kodlama ve temalaştırma işlemi NVivo 12 Nitel Veri Analizi Programı kullanılarak elde edilmiştir.

Araştırmanın Bulguları: Akran Desteğini Keşfetmede Kodlardan Temalara Yolculuk

Yapılan görüşmelerin analiz edilmesi ile ortaya çıkan bulgulara aşağıda yer verilmiştir. Bu bölümde "Lisansüstü eğitimde akran desteğine ihtiyaç duyulma nedenlerine ilişkin bulgular", "Akran desteğinin sürecine yönelik bulgular", "Akran desteğinin akranlar açısından sonucuna yönelik bulgular" olmak üzere 3 başlık altında akran desteği olgusu incelenecektir.

Lisansüstü Eğitimde Akran Desteğine İhtiyaç Duyulma Nedenlerine İlişkin Bulgular

Katılımcılara “Bir akranla çalışmaya neden ihtiyaç duyuyorsunuz?” şeklinde yöneltilen soruya verilen cevapların analiz edilmesi sonucunda “kişisel nedenler”, “iletişime dayalı nedenler”, “sistemsel nedenler” ve “mesleki nedenler” olmak üzere 4 tema bulunmuştur. Temalara ait bulgular aşağıda yer almaktadır.

Şekil 1. Akran Desteğine İhtiyaç Duyulma Nedenleri

Kişisel Nedenler: Akran desteğine duyulan ihtiyacın kişiye bağlı nedenleri arasında motivasyon aracı sağlama, öğrenmeyi kolaylaştırma, akran güveni gibi bazı içsel nedenler bulunmaktadır ve bu bölümde bunlara yer verilmiştir.

K1: İstediği şekilde, yalan bir şekilde değil de pembe tatlı şeylerle birbirimize gaz verebiliyoruz. Örneğin; “ben bunu yetiştiremeyeceğim” dediğinde “olur mu öyle şey yapacaksın şimdi bunları geç, bunları bırakıyorsun” ya da günlük hayatımızda da işte kilo alıp verme bile olsa “olur mu öyle şey yapacaksın hadi birlikte yapalım” falan dediğimizde insan mesela grup halindeyken daha iyi hareket ediyor.

Akranlardan gelecek desteği motivasyon aracı olarak görmek akran desteğine başvurma nedenlerinden bir tanesidir. K1 akranlarıyla olan iletişimini motivasyon aracı olarak gördüğü için akran desteğine başvurduğunu ifade etmiştir.

Akran desteğine başvurma nedenlerinden bir diğeri bu desteğin kişilerin öğrenmesini kolaylaştırmasıdır. K2 ve K3 akranlarla birlikte çalışmanın kişinin eksik yanları tamamlayabileceğini ve bu durumun öğrenmeyi kolaylaştıracağını bu nedenle akran desteğine başvurabileceklerini ifade etmiştir.

K2: Belki yeni bir şeyler öğrenebilirim sonuçta onun öğrendiği ve benim öğrenmediğim bir şeyler olabilir. En büyük şey yaş akranımız olduğu için bazı şeyleri daha kolay anlayabiliriz.

K3: Akademik anlamda aslında daha kolayımıza geliyor, tek kişi çalışmak daha zor. Ama şöyle bir avantajı da var benim eksik olduğum bir noktayı diğer arkadaşla tamamlamış oluyorum. Onun bildiği bir alan oluyor. Örneğin, ekonomik bir model biliyor. Teorik kısmında ağırlıklı olarak ben yardımcı oluyorum. Uygulama kısmında ağırlıklı olarak o destekliyor. Böyle olunca hem daha iyi bir çalışma olmuş oluyor hem de ben kendi eksik olduğum alanı tamamlamış oluyorum. Hem ondan bir şeyler öğrenmiş oluyorum hem de eksiklerimi farkediyorum

Akranların birbirlerine karşı duydukları güven de lisansüstü eğitimde akran desteğine başvurma sebeplerinden biridir. Bununla ilgili K4 bir akranıyla çalışabilmesinin şartlarından birinin güven olduğunu ifade etmiştir. K5 ise bir akran ile çalışabilmesi için akranına karşı güven duygusu olması gerektiğini belirtmiştir.

K4: Bence orada temel unsur güven ve karşındakinin sana yetkinliğini kanıtlayabilmesi. O kişinin onu yapabileceğine inanıyorsan, birincisi yapabileceğine inanıyorsam ben onunla ortak bir çalışmaya giriyorum, ikincisi de güveniyorsam zaten bir sıkıntı çıkmıyor.

K5: Ben herkesle akademik çalışma yapabilen bir insan değilim.

İletişime Dayalı Nedenler: Akranlar arası iletişim süreci akran desteğinde önemli bir yer kaplamaktadır. Akranlarla kurulan iletişimin diğer kişilerle iletişim kurmaya göre daha rahat olması, bir akranla çalışabilmenin esnek çalışma imkânı sunabilmesi aynı zamanda bu iletişim sürecinde akranlarla fikir alışverişi yapmak akran desteğine başvurmanın nedenleri arasında

gösterilmektedir. Bu bölümde iletişime dayalı nedenler teması altında yer alan “akran iletişimi rahatlığı, esnek çalışma sağlama, fikir alışverişi sağlama temaları incelenecektir.

Birbirleriyle aynı düzeyde olan akranlar daha rahat iletişim kurabilmektedir. Bu konuyla ilgili K6'nın ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K6: Bir de bazı konularda sadece yayın yapmak değil de bir konuyu anlamak ya da çalışmak olarak düşünürsek, iki kişinin zihinsel seviyesi aynı ve birbirlerine konuyu daha iyi açıklama, birbirinin seviyesine inerek daha iyi anlatabilmesine imkan sağlayabiliyor ve bunlar ders çalışmada da görülebiliyor.

Akranlarla çalışırken daha esnek çalışma durumu söz konusu olabilmektedir. Akranlar arası kurulan iletişimin verdiği rahatlık sayesinde bireylerin istedikleri zamanlarda çalışması mümkün hale gelmektedir. Konuyla ilgili K2 ve K9'un görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K9: Aynı odadayız sürekli beraberiz, birbirimizin evine bile gidip gelebiliyoruz, gece gündüz çalışabiliyoruz istediğimizde. Böyle olumlu yönleri var.

K2: Tanıdık olması herhalde biraz daha rahatlık sağlıyor. Ee.. Daha rahat ilişki kurabiliriz. Yani istediğimiz zaman gidip yüz yüze görüşebiliriz.

Akranlarla çalışmanın, akran desteğine ihtiyaç duymanın nedenlerinden biri de fikir alışverişi yapma ihtiyacıdır. Bireylerin fikir alışverişi sağlama nedeniyle akran desteğine başvurduğu görüşünü belirten K7'nin ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K7: İdari işler için çalışıyoruz. Fakat akademik çalışmada birlikte çalışmadan ziyade fikir alışverişi içerisinde oluyoruz. Bir çalışma yapacaksak bunu neresinden ele alırız, özellikle teorik alt yapısından oluştururuz gibi soyut kısımları ile ilgili daha çok fikir alışverişi yaparız.

Sistemsel Nedenler: Akran desteğine başvurma sebeplerinden bir diğeri de sistemsel bazı nedenlerdir. Bu sistemsel nedenlerden ilki olarak gösterilebilecek neden ise hocalardan kaynaklı nedenler ve formal akran desteği almaya yönelik nedenlerdir. Sistemsel nedenler üst teması altında bu iki alt temaya ait bulgular aşağıda verilmiştir.

Lisansüstü eğitimde akranla çalışma bir tercih olabileceği gibi hocaların yönlendirilmesiyle de gerçekleşen bir durum olabilmektedir. Hocalar tarafından yapılan gruplandırılmalar, eşleştirmeler nedeniyle bir akranla

çalışma gerçekleşebilmektedir. Katılımcılar, herhangi bir proje ya da ödevi gerçekleştirmek amacıyla da akranlarıyla bir araya gelebilmektedirler. Akran desteğine hocalardan kaynaklı sistemsel nedenle başvurulabileceğini belirten K6'nın ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K6: Öğrenci bir yüksek lisans ya da doktora dersi alırken hoca ona ödev verir, şunu yap ama iki kişiyle yapacaksınız ya da üç kişilik grup ödevlerini verdiği durumlarda zorunlu olarak akranla çalışma ortaya çıkar.

K9: Bir hocanın dersinde bu şekilde çalışmalarda yapmıştık. Makale çıkarmamız gerekiyordu o şekilde çalışmalar da oldu. Ve aynı seviyede olduğunuz için mesela şöyle söyleyeyim, bir arkadaşım doktorada şu an yeterlilik sürecinde onun daha yoğun oluyor, mesela biz tez döneminde olduğumuz için aynı zamanlarda boş olabiliyoruz.

K8: Hocanızdan verim alabilmeniz, onunla direk olarak birebir iletişim kurabilmeniz ya da daha çok idari meseleler üzerine konuşmak zorunda kalmamız, akademik çalışmalar anlamında ee... onun sahasına ne kadar yakın olup olmadığınız gibi birçok etken sizi farklı koşullandırmalara itebiliyor.

Mesleki Nedenler: Akran desteğine başvurmanın iş bölümü sağlama, yardımlaşma aracı olması, akademik gelişim, akran tecrübesi, birbirini tamamlama gibi mesleki nedenleri de bulunmaktadır. Bu bölümde “mesleki nedenler” temasının içinde yer alan alt temalar incelenecektir.

Akranlar arasında iş bölümü yapabilme, akran desteğine başvurma nedenleri arasında göze çarpmaktadır. Aşağıda bazı katılımcıların akran desteğinde iş bölümünün önemi ile ilgili ifadelerine yer verilmiştir.

K6: Anket yaparken tek başına yapmak yerine bir akranınla birlikte yapmak o yorgunluğu azaltıyor. Yanında biri daha olduğu zaman bu işlemlerini hızlandırıyor.

Akran desteği lisansüstü eğitimde bir yardımlaşma aracı olarak da görülmektedir. Akranlarından yardımlaşma nedeniyle destek aldığını belirten bazı katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K6: Sürekli hocaya yayın yapalım denilmeyebiliyor. Hocayı bir danışman olarak kullanırken yardımlaşma aracı olarak akranını kullanırsın ve o kullanılıyor bu sayede de hani mesleki anlamda da bir gelişme olmuş oluyor.

K1: Daha kısa sürede daha hızlı daha iyi bir şekilde yapabiliyoruz.

K9: Konuları sürekli tekrar etmek sürekli soru cevap şeklinde çalışmak çıkarılan notların paylaşımı bu şekilde oluyor evet. Ama dediğim gibi daha uzun süreçli şeyler yeterlilik, tez, proje aşamasında.

Lisansüstü eğitimde bir akranla birlikte çalışmak kişinin akademik ve entelektüel gelişimini desteklemektedir. Bir akranla birlikte çalışmanın akademik gelişimi sağladığına dair yorumlanan katılımcıların ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K6: Yüksek lisans doktora aşamasında da bazı felsefi dersler olur. Onu ben çok iyi anlayamayabiliyorum. Ama onunla ilgili üç dört tane kitap okumuş ve bunu özümsemiş bir arkadaş Kant Ahlakının ana noktaları şudur diyerek böyle bir katkı sağlıyor. Hani benim seviyeme inerek o konuyu anlatarak benim entelektüel dünyamı geliştirmiş oluyor.

Her bireyin yaşadığı deneyimler sonucu eldi ettiği bir bilgi birikimi vardır. Akranlarla birlikte çalışırken bu bilgi ve donanımdan faydalanılır. Bu anlamda akran desteğine ihtiyaç duyulmasının nedenlerinden biri de akranların tecrübesidir. Akranların tecrübesiyle ilgili konuya dikkat çeken bazı katılımcıların ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

K2: Daha önce çalışma yaptıkları için bize biraz liderlik yapabiliyor mesela yol gösteriyor. Yani onun tecrübesinden faydalanmak için onun yanına gitmiş olabilirim.

K8: Kiminin çevirme anlamında İngilizcesi iyidir. Kimi de birtakım programları biliyordur. Kimi teorik alt yapısına çok hakimdir. Tabii bu tarz paylaşımlarda iki kişilik çalışmalarda falan belirleyici yani. Belki iki kişi belki üç kişi.

K5: Benden daha deneyimli olmasından dolayı.

K7: Onun haricinde tecrübe kazanmak için oluyor, nihayetinde aynı seviyedeyiz hem yayın yapmak hem kongre vs. katılıp tecrübe kazanmak, ama daha çok teknik kazanmak için.

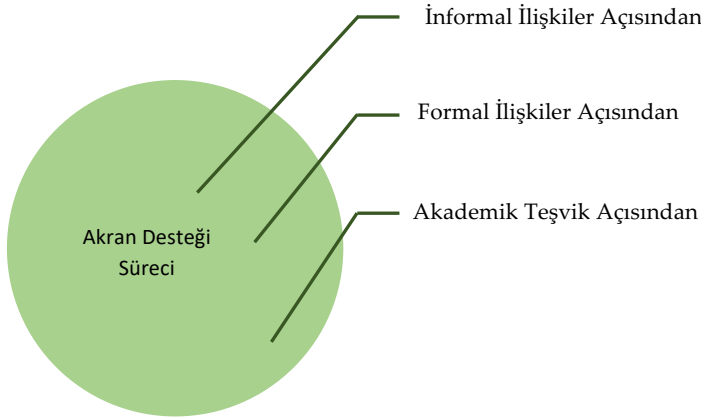
Akranların birlikte çalışması birbirlerinin eksik yanlarını tamamlamasını da sağlamaktadır. Akran desteğini birbirini tamamlama olarak gören ve bu nedenle akran desteğine başvurduklarını belirten katılımcıların ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K5: Tabii ki daha farklı bakış açısıyla yazdığı için bana katkı sağlıyor. Örneğin; İngilizcesi daha iyidir senin göremediğin kaynağı o grup görüp çeviri yapıyor.

K7: Bilmemiz gereken her şeyi tek başına bilme imkânı yok. İşin entelektüel kısmı bu yöntem bilmek konusunda herkesin yöntem bilmek gibi bir zorunluluğu da yok. İmkânı yok hatta imkânsız. Düzenli olarak kişinin hem kendini hem karşı tarafı geliştireceği mekanizmalar üretirsek verim inanılmaz artıyor. Örneğin; kendimiz yaşadık. Üç arkadaş kendi doktora tezlerimizi kendimiz yazdık.

Akran Desteği Sürecine Yönelik Bulgular

Katılımcılarla yapılan görüşmeler neticesinde akran desteğinin sürecine yönelik bulgular “informal ilişkiler açısından”, “formal ilişkiler açısından” ve “akademik teşvik açısından” olmak üzere üç üst tema altında ele alınmıştır. Bu bölümde bu üst temalara yer verilecektir.

Şekil 2. Akran Desteği Süreci

İnformel İlişkiler Açısından: Akran desteğinin süreci informal ilişkiler açısından el alındığında organik bağ kurma, informal akran desteği ve tatlı rekabet olmak üzere 3 alt tema ortaya çıkmıştır.

Organik Bağ Kurma: Akran desteği sürecinde katılımcıların duygusal bağ, informal bağ ve güven bağı gibi organik bağ kurabildikleri görüşmeler sonucu ortaya çıkmıştır. Bir akranıyla çalışırken bu süreçte duygusal bir bağın varlığına değinen K6'nın ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

K6: Gerçekten çalıştığın akran senin günlük hayatta da sürekli olarak birlikte olduğun ve gerçekten değer verdiğin kişiye burada çok büyük problemlerle karşılaşılıyor burada katkı daha da çok artıyor. Çünkü iki taraf da ~~ben de~~ bende olmasın da onda olsun düşüncesinde olduğu için diğerini kendi yerine koyabiliyor.

Akran desteğinde informal ilişkilerin varlığından söz eden, bu informal bağın motivasyon anlamında bir etkisi olduğunu belirten K6'nun ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

K6: Mesela, akran desteği komşuluk ilişkilerinde de önemli. Eğer daha önce tanıdığın kişilerse bir şehre gittiğinde şehirde kimseyi tanıyorsun ona gidip geldiğin zaman normalde entelektüelliğin dışında duygusal ilişkilerin geliştiği zaman motivasyonun artıyor. Bu diğer çalışmalara yansıyor.

Akran desteği sürecinde güven bağının da önemli bir yeri vardır. Akranlarına karşı duydukları güven duygusu bu sürecin oluşumunu etkilemektedir. Katılımcılardan K4 bir akranla akademik çalışma yapabilmenin temel şartının güven duygusu olduğunu ifade etmiştir. Akran desteği sürecinde güvenin önemine değinen katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K5: Ben herkesle akademik çalışma yapabilen bir insan değilim.

K4: Bence orada temel unsur güven ve karşındakinin sana yetkinliğini kanıtlayabilmesi önemli. O kişinin onu yapabileceğine inanıyorsan, ben onunla ortak bir çalışmaya giriyorum yapabileceğine inanıyorsam birincisi ikincisi de güveniyorsam zaten bir sıkıntı çıkmıyor.

İnformel Akran Desteği: Akran desteği sürecinde informal akran desteği üst temasının altında motivasyon ve sinerji gibi bazı alt temalar yer almaktadır. Akran desteği sürecinde akranlar arasında ortaya çıkan motivasyon ve sinerji ile ilgili görüşlere aşağıda yer verilmiştir.

K2: O da belirli bir şey biliyor sen de belirli bir şey biliyorsun ama belki akran tabi kişiye göre değişir yani yanındaki gerçekten sana destek verecek biriye ikiniz beraber çalışa çalışa o işi başarabilirsiniz.

K3: Az önce de söylediğim gibi benim eksiklerimi arkadaş tamamladığı için ortaya daha iyi bir çalışma çıkıyor. O biliyorsa, SPSS'le ilgili bir çalışma yapmış oluyoruz. Ortaya da daha iyi bir sonuç çıkmış oluyor. Ben hiç yapmayacakken arkadaş sayesinde bir çalışma ortaya koymuş oluyorum.

K6: Gerçekten az önce dediğimiz sinerji burada gelebilir. O sinerjiyi onlarda gördük mesela. Aynı şeyde olan iki kişi birbirini motive ediyor ya da siz tez yazarken düşünün o süreci. Gerçekten bitirmeliyiz, birbirimize moral verme açısından sizleri bu etkiledi. Bunu dışarıdan gözlemleyebildik mesela.

K7: Sinerji yakalandığında verim artıyor.

Tatlı Rekabet: Akran desteği sürecinde akranlar arasında tatlı bir rekabetin varlığı söz konusudur. Tatlı rekabete dikkat çeken katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır:

K6: Hızlandırıyorsun ve hani bir rekabet halinde oluyorsun onunla, ben daha çok yapacağım o az yapmış olabiliyor.

K6: Bir de akranla çalışmak, mesela dört kişi var biz iki kişi çalıştığımız zaman diğer iki kişiyle bir rekabet halinde oluyoruz. Ortamda aynı akranla bir ders düşünün yüksek lisans dersi alan dört kişi var biz iki kişi birlikte çalışıyoruz. Aslında bir sinerji kendi içimizde olduğu gibi diğerlerini de harekete geçirici bir güç oluyor aslında.

K9: Biri benden öndeysen a benim de yetişmem gerekiyor gibi bir şey oluyor bende.

Formal İlişkiler Açısından: Akran desteği süreci formal ilişkiler açısından ele alındığında akran çekememezliği, kurum kültürü olmak üzere iki durum göze çarpmaktadır.

Akran Çekememezliği: Akran desteği sürecinde formal ilişkilerde akran çekememezliği kapsamında bazı durumlar meydana gelmektedir. Bu durumlar arasında isim sorunsalı, aynı konuyu çalışma, kıyaslama, alan/kurum farklılığı gibi durumlar yer almaktadır. Bu durumlara ilişkin katılımcıların ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

K6: İki akran bir danışman gibi olmalı. Çünkü bir ikiden sonra bu akranlar arasında çekememezliğe, problemlere sebep olup birbirlerini çekememeye, hani bunu normal mesela çalışma olarak dile getirmiyor normal hayatta. İki çalışma yaparsan aynı akranla sonra üçüncü çalışmayı onunla yapmayı başka birisiyle yaparsan “bunca zaman ben ona destek oldum ama o şimdi başkasıyla çalışıyor bana hiç haber bile etmedi” diye yine tavır

almaya sebep olabiliyor. İşin içine maddi boyut girdiği zaman biraz daha çekememezlik oluşuyor.

K8: Çalışmalarda kişi sayısı arttıkça katkı sağladığını ölçmek de zorlaşıyor. Bir de şöyle bir durum var. Bizim akademik sistemimizde de bu var “yok işte ben birinci isim olacağım. O ikinci isim olacak, üçüncü isim olacak” gibi öyle ya da böyle bir yarışma kültürü de var.

K1: Hırslı bir kişiliğe sahipse büyük bir olasılıkla da aynı konuda çalışıyorlarsa ama bu akademide zaten çok fazla olan bir şey. Çalıştığı konuyu saklama, şey aslında güvensizlik ortamının da vermiş olduğu bir şey. Ben bu konuda çalışıyorum ama benden daha hızlı benden daha çabuk bu konuyu çalışıp vakıf olabilecek birine vermekten çekinirim. Hani bu psikolojik olarak kendi konunu kendi alanını koruma gibi bir şeye sebep oluyor. Daha doğrusu yarış gibi olabilir.

K10: Okul ortamında sadece usulen ve resmiyette merhabalaşılan ve selamlaşılan, kişilerin birbirini yakinen tanımadığı kişiler arasında yani kişilik özelliklerine de bağlı olabilen bir durum daha sık olabilmektedir. Bir de bu çekememezlik aynı ideoloji ve görüşü paylaşmayan kişiler arasında daha yaygındır diye düşünüyorum. Daha önce de buna benzer birkaç olay başıma gelmiştir. Daha ortada çalışma yokken kıskançlığın alametleri yüzüme yansıtılmış olup, günlük hayatta çok samimi olmamakla bir arada gibi gözüktüğümüz bazı kimseler tarafından böyle problemlerle karşı karşıya kaldığım olmuştur. Her alanda kıskançlık olduğu gibi, akademik teşvik, para, şöhret ve unvan edinme amaçlı çekememezliklerin mevcut olduğu gizlenemez bir gerçektir.

Kurum Kültürü: Akran desteği sürecine dahil olma sebeplerinden biri de kurum kültürüdür. Kurum kültürü bir lisansüstü eğitimde ~~bir~~ akran desteği sürecinde ön plana çıkmakta ve bu süreci etkilemektedir. Konuyla ilgili katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

K9: Gerçekten bölümde bulunan hocalar yönetici pozisyonundaki kişiler önemli bir unsur. Böyle bir kültür varsa arkadan gelen kişiler de buna uyum sağlıyor.

K8: Ee... hani yönlendirici bir etki alsanız o da önemli mesela bazen bir hocanız gelir. “Ya işte bu aralar böyle böyle bir konu çalışılıyormuş, ya şuna bir bakın bakalım nasıl alan. Bakın bana küçük bir rapor hazırlayın gelin. Bir üzerine konuşalım belki bir şey yapabiliriz.” Bu tarz bir şey de çok

karşılaştığım bir durum olmadı. Muhtemelen sadece bana değil burada bizim bölümde soracağın diğer arkadaşlardan da farklı cevaplar almayacaksın zaten de.

K4: Şöyle bir şey yapısal sorunlar var biliyorsun, yönetimden kaynaklanan bir ayrışma var o yüzden de pek yaklaşmıyorum ve açıkçası onların güvenilirliğine de pek şey yapmıyorum. Yani akıllıdır, azimlidir ama ee benim kafamda güvenle ilgili sorunlar olduğu için.

Akademik Teşvik Açısından: Akran desteği süreci akademik teşvik açısından ele alındığında kötüye teşvik ve isim sorunsalı dikkat çekmektedir. Katılımcılar akademik teşvikin akranlarını kötüye teşvik ettiğini, daha fazla yayın yapmak için kaliteden ödün verildiğini ifade etmişlerdir. Yine akademik teşvik açısından yapılan bilimsel çalışmalarda isim sıralamasının maddi bir karşılığının olması da akranlar arasında isim sorunsalını doğuran bir durum olarak yer almaktadır. Konuyla ilgili katılımcı görüşleri aşağıda yer almaktadır.

K2: Daha kaliteli ve iyi bir çalışma yapma hırısını yok etmeye başladı bu teşvik sistemi.

K6: Çalışmaya başlıyorsun, konuyu bir kişi bulmuş. Diğer kişi de bu konu hakkında çalışmayı yürütecek. Konuyu o bulduğu için birinci isim o yazılacağı düşünülüyor. Ama daha sonra diğer kişi çalışmaya daha fazla katkı yapıyor ama isim değişmiyor. Akademik teşvik kaygılı durumlar yani.

Akran Desteğinin Akranlar Açısından Sonuçlarına Yönelik Bulgular

Akran desteğinin akranlar açısından sonuçları incelendiğinde olumlu sonuçlar ve olumsuz sonuçlar olmak üzere iki üst tema bulunmaktadır.

Olumlu Sonuçlar: Akran desteğinin akranlar açısından akran dayanışması sağlaması, mesleki gelişime destek olması, akran iletişimini desteklemesi, duygusal, maddi ve motivasyonel destek sağlaması, kuruma bağlılığını artırması, birlikte öğrenmeyi desteklemesi, farklılık kazanmayı sağlaması, iş bölümüne yardımcı olması gibi olumlu sonuçları bulunmaktadır.

Akran Dayanışması: Bir akranla çalışmanın en önemli olumlu sonuçlarından biri akranlar arasında bir dayanışmanın gerçekleşmesine zemin

hazırlamasıdır. Konuyla ilgili katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

K9: Benim bildiğim bir şeyi arkadaşım bilmiyorsa ben ona gösteriyorum. Benim bilmediğim bir şeyi de o bana gösterebiliyor. Hani bu şekilde birbirimizin eksikliklerini tamamlayıp güzel bir çalışma ortaya koymaya çalışıyoruz.

K8: Aynı koşullarda yol alan birisi sizin sorunlarınızı, zorluklarınızı anlayabilir zorluklarınızı paylaşabilir.

Akran desteğinin olumlu sonuçlarından biri akran arasındaki bu desteğin aynı zamanda kişilerin mesleki gelişimini de desteklemesidir. Bununla ilgili araştırmaya katılan katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

Mesleki Gelişim: Akran desteğinin olumlu sonuçlarından biri akran arasındaki bu desteğin aynı zamanda kişilerin mesleki gelişimini de desteklemesidir. Bununla ilgili araştırmaya katılan katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

K6: Tek başına yayın üretmek çok zor, hocalar da yoğun durumda. Yardımlaşma aracı olarak akranını kullanırsın ve bu sayede de mesleki anlamda da bir gelişme olmuş oluyor.

K9: Birbirimizi destekleyerek birkaç çalışma çıkardık ortaya. Hatta üç çalışma çıkardık. Bu şekilde araştırma nasıl yapılır, hangi yöntemlerden geçer... Ve bizim kurumda şöyle bir şey de var. Mesela ben bir çalışma yapıyorsam arkadaşım “ben senin çalışmanla asla ilgilenmem o senin çalışman senin adın var” demiyor ve o da destek oluyor. Bir yerde takıldığımızda birbirimize sorabiliyoruz.

Akran İletişimi: Akran desteğinin daha rahat ve kolay iletişim kurabilme açıdan olumlu sonuçları olduğu katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Konuyla ilgili bazı katılımcıların görüşleri şu şekildedir:

K9: Sorun çözmeye konusunda, problemlerimi anlatma konusunda daha rahat oluyorum.

K9: Sosyal ekonomik durumun benzer oluyor dolayısıyla işin teknik boyutlarında birbirine zaman ayırabilme çalışabilme konusunda daha uyumlu olunuyor.

Destek Sağlama: Akran desteği akranlar arasında duygusal, maddi ve motivasyonel destek sağlamaktadır. Duygusal destek sağladığını ifade eden katılımcının görüşleri şu şekildedir:

K9: Ben size gelip de “hocam canım sıkkın şöyle bir derdim var” diyemem birazcık daha çekinirim açıkçası bu sizinle alakalı değil kesinlikle. Onlar biraz daha yaşıtım dışarıda da görüştüğüm insanlar çünkü. Yakın arkadaşşıma gidip özel hayatımdan bir derdimi de anlatabilirim. Destek olur.

K10: Yakın ilişkiler gelişebildiği için kişiler birbirlerine ait özel meseleleri de gündeme getirebilmektedirler.

Akran desteğinin sınavlara, sosyal hayata ve idari işlere ilişkin maddi bir destek sağladığını ifade eden katılımcılar da olmuştur. Bu görüşlere aşağıda yer verilmiştir:

K6: Bu hep bahsettiğim akranlar arasında duygusal açıdan pek bir bağ yoksa maddi açıdan da fazla destek sağlamaz çünkü dediğim gibi proje organizasyonlar gibi projeyi yürütmek için bir araya gelmişlerse o duygusal bağ oluşmadığı için maddi olarak verdiğini alabilir mi alamaz mı onu düşünüyor.

K9: Sınav zamanı mesela benim dedem ameliyat olmuştu. Araştırma görevlisi arkadaşlarım “gelmene gerek yok biz gireriz senin o günkü sınavlarına” demişlerdi.

K8: Zor bir koşulda yakın bir arkadaşınızı ararsınız. Yani öyle gece vakti bir hocayı arayamazsınız. Bireysel açıdan değerlendirerek söylüyorum. O tarz durumlarda güvendiğiniz, daha yakın olduğunuz insanları ararsınız.

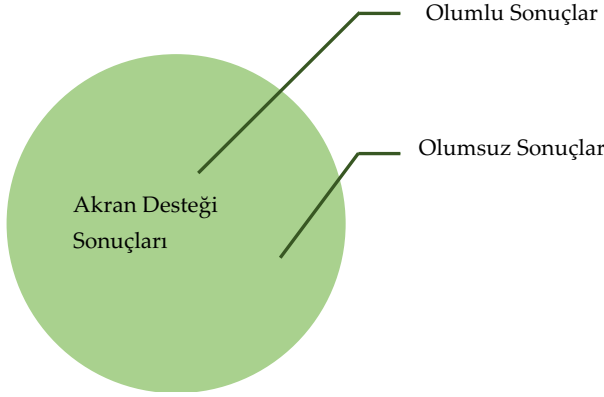
K4: İdari görevlerle ilgili yardıma ihtiyacın oluyor ve bunu anlayabilecek bir insan olduğunu düşünüyorsan ona açıyorsun.

Akran desteğinin akranlar arasında motive edici bir gücü olduğunu akranlarıyla birlikte çalışırken motivasyonunu sağlayabildiğini aktaran katılımcılar olmuştur. Konuyla ilgili bir katılımcının görüşüne aşağıda yer verilmiştir.

K6: Bir hocaya gidiyoruz mesela ben gittim kapıyı çalıyorum: “hayır anket yapmam seninle” diyor. Ama arkadaşım diyor ki “ya motivasyonunu bozmaya gerek yok zaten o herkese böyle davranıyor öbürüne gidelim” diyor öbür kişiye gidiyoruz.

Akran desteğinin diğer olumlu sonuçlarını incelendiğinde bir akranla çalışmanın kuruma bağlılığını artırdığını ifade eden katılımcıların görüşü şu

şekildedir: “K6: Ve kuruma bağlılığımı da artırıyor”. Birlikte öğrenmeyi desteklediğini ifade eden katılımcılardan birinin görüşü ise: “K9: Yani şöyle. Tabi ki ben bir profesörle çalışsam ya da ne bileyim bir yardımcı doçentle çalışsam belki kendime daha çok şeyler katabilirim. Hani kendi akranımla çalışınca ikimizde o an öğreniyoruz hani bazı şeyleri” şeklindedir. Bir akranla birlikte çalışmanın farklı pencerelerden bakmayı sağladığı, farklılık kazandırdığı görüşünü ifade eden bir katılımcının ifadeleri ise şu şekildedir: “K7: Tabi, teknik dediğim onu da kapsıyor, yani birbirini tamamlamak hem de zaman açısından birbirini tamamlamak, bunlar olurken haliyle farklı pencerelerde açmak, ya o birlikte çalışırken, yani iki kişi birlikte çalışırken temel motivasyon bu”.

Şekil 3. Akran Desteği Sonuçları

Olumsuz Sonuçlar: Katılımcılar akran desteğinin akranlar arasında kıskançlık, aşağı çekme, rekabet, akademik çıkar, farklılıkları görememe, otorite tedirginliği ve duygusal bulaşma gibi olumsuz sonuçları olduğunu belirtmişlerdir.

Akran desteği akranlar arasında kıskançlık gibi olumsuz bazı duygulara neden olabilmektedir. Konuyla ilgili bazı katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

K9: Akranlarım arasında biriyle çalışma yaparken diğeri niye benimle çalışma yapmadın gibi bozulma ve sıkıntılar oluşturabiliyor.

K2: Biraz daha kıyasıya rekabet olduğu için seni kıskanabilir.

K3: İnsanoğlu, hurs var içinde. Herkes daha iyi yerlere gelmek istiyor. Daha çok para kazanmak istiyor. Daha iyisini hedefliyor. O yüzden.

Katılımcılar arasında bir akranıyla çalışırken akranının kendisini kaytarma davranışı gibi bazı davranışlarıyla aşağı çektiği olumsuz hissine kapıldığı görüşünü ifade edenler olmuştur. Konuyla ilgili bazı katılımcıların görüşüne aşağıda yer verilmiştir.

K6: Bazen gerçekten yetersiz oluyor, akran senden tüketiyor aslında. Mesela sen bir konuyu çok iyi biliyorsun başka bir konuya geçmek istiyorsun ama akranın o konuyu anlayamamış. Geriden geldiği için sürekli seni aşağıya çekebiliyor.

K8: Yani sen birazını yap ben de sana yardımcı olurum gibi başlayıp sonra işlerin iyice sulandığı örnekler de oldu.

Akran desteği sürecinde akranlar arasında oluşan bir diğer durumda rekabettir. Akranlar birbirleriyle çalışırken bir rekabet ortamının meydana geldiğinden söz etmiştir. Konuyla ilgili bazı katılımcıların görüşleri aşağıda yer almaktadır.

K2: İnsanlar birbirini ne kadar çok tanıyorsa aralarındaki rekabet biraz daha fazla artar.

K4: Şunu diyeyim o rekabeti kişisel olarak hissediyorum mesela. Şahsi olarak kendi bölümümde. Onu hissettiğimde zaten onlara yaklaşıyorum. Hiç rekabet güdüsünü göstermese bile sözleriyle, konuşmalarıyla, hal ve hareketleriyle hasetlendiğini gösterebiliyor.

Bir akranıyla çalışırken akranının akademik çıkar sağlama isteğini hissettiği, bu süreçte bilgi sakladığını ifade eden bazı katılımcılar olmuştur. Konuyla ilgili ifadeler aşağıda yer almaktadır.

K8: Ben çalıştığım insanın o çalışmaya katkı vermesini isterim. Bu aslında etik olarak herkesin istediği bir şey. Ama maalesef akademinin birçok kısmında çok yaygın görülmeyen ee... ya da işte sen yaz beni de kenara bir yere yaz gibi bir algının oluştuğu bir sitem haline gelmiş durumda.

K8: İnsanlar arasında çıkarıcı bir ilişki oluşmasına yol açıyor.

K4: Bu insan kendi çıkarlarını takım hedefinin üzerine koyuyor. Kendinin çok bazı belirli bir çıkar güdüsü var kendi açısından. Bir de kıskançlık, hasetlik var. Senin yerinde saydığın yerde onun bir adım önce olması onun için bir avantaj gibi gözüküyor.

K1: Bilgi saklıyor. İnsan ister istemez karşılaştırıyor. Ben niye... O niye... aynen öyle şeyler olabiliyor.

Bir akranıyla çalışırken bireyler bir müddet sonra farklılıkları göremediğini de belirtmiştir.

K4: Aynı jenerasyondan geldiğimiz için farklı jenerasyonlar arasında düşünce tarzını gösteremeyebiliriz.

Katılımcılar arasında duyuşsal bulaşma gibi olumsuz sonuçlar da doğurmaktadır:

K1: Ben mutsuz olduğum zaman karşı tarafta da bir mod düşüklüğü oluyor. Ya da karşı tarafın eğer özel ya da sosyal hayatında bir problem varsa herhangi bir şey hiç önemli değil onun nasıl yaşıyorsa sen de onun kadar yaşamak zorunda kalıyorsun. O gün çalışmak istemiyorsun. Yani biliyorsun ki o mutsuz ve orada duruyor olmuyor, nasılsın ne yapalım... Bir şey yapalım, dağıtmaya çalışıyorsun. İster istemez etkileniyorsun.

K1: "Sen bugün hiç çalışmadığın için ben hiç çalışmadım, sen bugün çalışmadığın için ben de çalışmadım" diyor. Oda arkadaşının psikolojik ve ruh durumu kesinlikle seni çok etkiliyor.

Sonuç

Akran desteğine yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde, akran desteği araştırmalarının ilk ve orta öğretim düzeyindeki öğrenciler üzerine yoğunlaştığı görülmüştür (Calp, 2018; Günay ve Can, 2018; Sevim, 2019; Türkmenoğlu ve Baştuğ, 2017; Zorbaz, 2013). Ayrıca lisans düzeyinde yapılan akran desteği çalışmalarında ise üniversiteye uyum, yardımlaşma ve akademik başarı konularının ele alındığı nicel çalışmalara rastlanılmıştır (Atasoy ve Doğu, 2017; Çırpan ve Çınar, 2013; Öztürk, 2020). Fakat bu çalışma ile eğitim öğretim zincirinin son basamağını teşkil eden lisansüstü dönemdeki akran desteğinin genel çerçevesi çizilmeye çalışılmıştır. Lisansüstü eğitim bilindiği üzere; ülke sorunlarına duyarlı ve bu doğrultuda araştırmalar yapan, yaratıcı, üretken ve ülkenin ihtiyaç duyduğu kalifiye bireyleri geliştiren, teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişime açık, değerli ve özel bir alanı temsil etmektedir (Karakütük, 2002, s.65; Sayan ve Aksu, 2005, s.60). Böyle bir alanda öğrenimine devam eden lisansüstü öğrencilerin akran desteğine ihtiyaç duyma nedenleri, lisansüstü dönemde akran desteği süreci ve akran desteğinin sonuçları bu çalışma neticesinde şekillenmiştir. Lisansüstü eğitime devam eden katılımcılar, kişisel, iletişime dayalı, sis-

temsel ve mesleki nedenlere dayalı olarak akran desteğine ihtiyaç duymaktadırlar. Kişiler genellikle akranlarını motivasyon sağlama aracı olarak görmekte, öğrenme sürecini akranla birlikte kolaylaştırmakta, akranı ile iş bölümü yapması sonucu iş yükü azalmakta, akrandan alınan yardım sayesinde akademik bir gelişim sağlanmakta ve akranlarının tecrübelerinden faydalanma amacıyla birbirini tamamlayarak yeni başarılar ortaya koyabilmektedir.

Lisansüstü öğrenciler eğitimleri boyunca akran desteği sürecine informal ve formal ilişkiler, akademik teşvik olmak üzere üç farklı şekilde katılım sağlayabilmektedir. Lisansüstü öğrenci genellikle güven duygusunun ön planda olduğu, informal bağlılıkların yaşandığı ve eğitim dışında aralarında güçlü duygusal bağların olduğu organik bağ kurma yöntemiyle sürece informal olarak katılım sağlamaktadır. Bunun yanında öğrencilerin hem kendilerini hem de akranlarını motive edebilecek yöntemler ile sinerji ortaya çıktığı informal akran desteği ve birbirinin başarısına şahitlik eden ve bu durumdan kendisine olumlu bir pay çıkaran öğrencilerin kendi aralarındaki tatlı rekabette informal akran desteğine katılım süreci olarak değerlendirilmiştir. Akran desteği sürecinde akademik çalışmalarda yaşanan isim sorunsalı, benzer ya da aynı konuların çalışılması, kıyaslama, alan ve kurum farklılığından kaynaklanan akran çekememezliği sonucunda ise öğrenciler akran desteği sürecine formal olarak katılım sağlamaktadır. Ayrıca bölümde yer alan öğretmenlerin oluşturduğu kurumsal kültürün işbirlikçi yaklaşımı da lisansüstü eğitim sürecindeki akranların sürece formal olarak katılımlarını sağlamaktadır. Sürece katılım sağlamanın bir diğer unsuru ise akademik teşviktir. Daha fazla yayın yapabilmek ve yapılan yayınlarda fayda sağlamak isteyen akranlar, kaliteden ödün vererek, akranı kötüye teşvik ederek ve emeğinin karşılığının alınmadığı çalışmalarda bulunarak sürece dahil olmaktadır.

Katılımcıların akran desteği aracılığıyla eksikliğini hissettikleri konularda akran yardımına ihtiyaç duyması, meslektaş desteğinin sağlanması, akran ile kurulan yalın iletişim ve duygusal, maddi, motivasyonel desteğin sağlanması ile akran desteğinin olumlu sonuçları ile ilgili fikirlerini sunmuşlardır. Katılımcı görüşleri sonucunda akran desteğinin olumlu sonuçları; akran dayanışması, mesleki gelişim, akran iletişimi ve destek sağlama olarak değerlendirilmiştir. Bu ana temalar dışında akran desteğinin kurumsal bağlılık, işbirlikçi öğrenme ve farklı bakış açısı kazan-

dırmaya yönelik olumlu sonuçları da bulunmaktadır. Akran desteğinin olumsuz sonuçları ise; kıskançlık, aşağı çekme, rekabet, akademik çıkar (bilgi saklama), farklılıkları görememe, otorite tedirginliği ve duygusal buluşmadır.

Araştırma sonuçları doğrultusunda şu öneriler sunulabilir:

- Üniversiteler akran danışmanlığı noktasında öğrencileri teşvik edici birimler ya da merkezler oluşturabilir.
- Akran danışmanlığı noktasında danışan ve danışmanı sorumluluklarının daha iyi anlaşılması adına söyleşiler, eğitimler düzenlenebilir.
- Bilişim çağından oldukça faydalanan lisansüstü eğitim öğrencilerinin sosyal ortamlarda akranları ile iletişim kurabileceği platformlar düzenlenebilir. Böylece akran dayanışması sosyal platformlara da taşınarak akran desteği sürecine katılımlar artırılabilir.
- Üniversiteler ya da bölümler akran desteğini güçlendirebilmek adına benzer alanlarda çalışan ya da benzer programları kullanan bireylerin birbirine erişimini kolaylaştıracak platformlar oluşturabilir.

EXTENDED ABSTRACT

The Role of Peer Support in Academy

*

Necla Yılmaz- Fatma Ateş-Ebru Yıldız

Süleyman Demirel University -M. Akif Ersoy University- Bülent Ecevit University

Being a peer; it means that a person is equal or close to another in terms of occupation, age, education and society. Being a peer in terms of education continues from the pre-school period, which is the first step of the education chain, to the postgraduate education process, which is the last link of the education chain. In postgraduate education; regardless of variables such as age, gender, department graduated, faculty, graduation degree, graduation year, start of graduate education, many individuals sharing the same education are peering with each other throughout the education period. When this closeness is considered from an academic point of view; it is mostly seen among people who wrote thesis in the same period, spent the course period together and also carried out academic studies together. These people, who are in constant interaction, are affected by each other academically and socially and are involved in collaborative learning processes where peer support is at the forefront. Peer support plays an important role in preventing violence in education due to its contribution to the solution of problems as well as instilling positive feelings such as success, motivation and self-confidence. The need for peer support and the search for support increase or decrease according to the attitudes and behaviors of the people around us. The fact that individuals who applied to peer support before and received positive feedback apply to peer support more frequently and this triggers them to become a positive peer counselor. Considering the educational life, the instructors cannot find the time to deal with all of their students one-on-one. This situation is more common especially when the class size is large. In cases where the educator cannot deal with each student individually and allocate enough time, peer support can be considered as a solution to the one-to-one engagement method that the educator cannot reach. In the postgraduate education process, students need peer support not only in terms of course but also in social terms. In attempting to seek peer support and benefiting from peer support, the sincerity of the relationship between the client and the counselor and the elements of trust have an impact on the support

received. The quality of the relationship between the counselor and the counselor increases the level of success by contributing to the joint work of individuals and academic development during the postgraduate education process.

The aim of this study is to evaluate the views of peer support at the postgraduate level of academy staff. For this purpose, the importance of peer support in the postgraduate education process and the reasons for needing peer support were tried to be determined in line with the opinions of the research assistants. The study was carried out in the phenomenology pattern, which was designed with a qualitative research method and allowed the concept of peer support to be investigated in depth. The participants of the research are 10 research assistants who continue their postgraduate education at the Faculty of Economics and Administrative Sciences at Süleyman Demirel University. Participants were reached with the homogeneous sampling method, one of the purposive sampling methods. The data of the research were obtained with a semi-structured interview form. In total, the data of the research were collected with 3 main questions and 5 drilling questions. In the preparation of the interview form, a question pool was created by the research team with the brainstorming method. The analysis of the obtained data was made with thematic analysis technique, which is one of the techniques commonly used in qualitative data analysis.

As a result of the analysis of the data; under the theme of reasons for needing peer support in graduate education, four sub-themes were obtained: personal, communicative, systemic and professional reasons. Peer support process; informal relations, formal relations and academic incentives are grouped under three sub-themes. When the process of peer support is considered in terms of informal relations, 3 sub-themes are organic bonding, informal peer support and sweet competition; when it is considered in terms of formal relations, 2 sub-themes have been identified as peer intolerance and corporate culture. The results of peer support in terms of peers were determined as positive and negative. Peer support has positive results for peers such as providing peer solidarity, supporting professional development, supporting peer communication, providing emotional, financial and motivational support, increasing commitment to the institution, supporting learning together, helping to make a difference, and helping division of labor. Peer support also has negative consequences such as jealousy, pull down, competition,

academic interest, inability to see differences, authority anxiety and emotional contagion among peers. As a result, it has been seen that research assistants in the academy, especially in the postgraduate education process, need peer support, and they interpret peer support positively for reasons such as academic development, motivation, and reduction of workload.

Kaynakça/References

- Aladağ, M. ve Tezer, M. (2007). Akran danışmanlığı nedir? Ne değildir? *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(27), 139-155.
- Arslan, E. (2014). 7. sınıf öğrencilerine uygulanan bir akran arabuluculuk eğitiminin akran arabulucuların çatışma çözme becerilerine olan etkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- Atasoy, I. ve Özlem, D. (2017). Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinde akran desteğinin önemi, *Journal of Human Rhythm*, 3(1), 63-67.
- Braun, V. and Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Calp, S., Karaman, E. R. ve Çavuşoğlu, F. (2018). İlkokulda akran ilişkileri: Farklı başarı düzeyindeki dördüncü sınıf öğrencileri arkadaş özerklik desteği hissediyor mu? *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1), 237-265.
- Çırpan, F. ve Çınar S. (2013). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinde akran desteği ile akademik başarı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi. *Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3(4), 191-199.
- Colvin, J. W. and Ashman, M. (2010). Roles, risks, and benefits of peer mentoring relationships in higher education. *Mentoring & Tutoring*, 18(2), 121-134.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design. Qualitative, quantitative and mixed method approaches (2nd ed.)*. California: Sage Publications.
- Creswell, J. W. (2013b). *Nitel araştırma yöntemleri*. (Çev. Ed. Bütün, M. Ve Demir, S. B.), Ankara: Siyasal Kitabevi. Çeviri tarihi. Kasım, 2013.
- Enstwistle, V. A., France, E. F., Wyke, S., Jepson, R., Hunt, K., Ziebland, S. and Thompson, A. (2011). How information about other people's personal experiences can help with healthcare decision-making: A Qualitative study. *Patient Education and Counseling*, 85, 291-298.

- Erten, H. (2012). *Okulöncesi eğitime devam eden 5-6 yaş çocuklarının sosyal beceri, akran ilişkileri ve okula uyum düzeyleri arasındaki ilişkilerin izlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.
- Günay, Ş. ve Can, G. (2018). Zorbalıkla baş etmeye yönelik bir akran destek programının etkililiği. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 8(8), 266-294.
- Hartup, W. (2000). *The company they keep friendship and their developmental significance*. Childhood Social Development, Massachusetts and Oxford, Blackwell Publishers.
- Karakütük, K. (2002). *Öğretim üyesi ve bilim insanı yetiştirme lisansüstü öğretimin planlanması*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaya, S. (2013). *İşbirlikli öğrenme ve akran değerlendirmenin akademik başarı, bilişüstü yeti ve yardım davranışlarına etkisi*. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Sivas.
- Mead S., Hilton D. and Curtis L. (2001). Peer support: A theoretical perspective. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 25(2), 134-141.
- Naslund, J. A., Aschbrenner, K. A., Marsch, L. A. and Bartels, S. J. (2016). The future of mental health care: Peer-to-peer support and social media. *Epidemiology and Psychiatric Sciences*, 25, 113-122.
- Öztürk, N. (2020). Eğitim Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversite yaşamına uyumları: Akran desteğinin yordayıcı rolü. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 63-72.
- Patton, Q. M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. (Çev Edt: Bütün, M. ve Demir, S. B). Ankara: PegemA. Çeviri tarihi. Kasım, 2014.
- Punch, K. F. (2009). *Introduction to research methods in education*. London: Sage Publications.
- Sayan, Y. ve Aksu, H. (2005). Akademik personel olmadan lisansüstü eğitim yapan bireylerin karşılaştıkları sorunlar üzerine nitel çalışma, lisansüstü eğitim. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı:1, 59-66.
- Sevim, F. H. (2019). *12. sınıf lise öğrencilerinin akran desteği düzeylerinin farklı değişkenler ve spor açısından incelenmesi (Erzurum il örneği)*. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ağrı.

- Türkmenoğlu, M. ve Baştuğ, M. (2017). İlkokulda akran öğretimi aracılığıyla okuma güçlüğüünün giderilmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-ENAD*, 5(3),36-66.
- Uysal, D. ve Nazlı, S. (2010), Akran yardımcılığı müdahalesinin etkililiği: Balıkesir karesi ilköğretim okulu örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(23), 17-35.
- Yelten, G., Tanrıverdi, S. Gider, B. ve Yılmaz, M. (2018). Üniversite öğrencilerinde akran desteği ve sosyal öz-yeterlik algısının değerlendirilmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-8.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (Genişletilmiş 10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, M. (2017). Akran rehberliği programının ergenlerin akademik başarısına etkisi. *Türk Eğitim Araştırmaları Dergisi (TÜRKEAD)*, 2(1), 1-7.
- Zorbaz, O. (2013). *Lise öğrencilerinin problemleri internet kullanımının sosyal kaygı ve akran ilişkileri açısından incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Psikolojik Danışman ve Rehberlik Bilim Dalı, Ankara.

Kaynakça Bilgisi / Citation Information

Yılmaz, N., Ateş, F. ve Yıldız, E. (2021). Akademide akran desteğinin rolü. *OPUS–Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18(41), 3552-3582. DOI:10.26466//opus.911237.